

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-ehdokkaiden julkistustilaisuus 6.11.2024

Palkintolautakunnan puheenjohtaja Aino Torttilan puhe

Hyvät lasten- ja nuortenkirjallisuuden ystävät,
kära vänner av barn- och ungdomslitteratur

Nämä viime kuukaudet, joiden aikana olemme saaneet sukeltaa syvälle tuoreeseen kotimaiseen lasten- ja nuortenkirjallisuuteen, ovat olleet maailmaa avartava kokemus. Me raadin jäsenet olemme saaneet käydä läpi lasten ja nuorten vaiheita aivan pienimpien arkiaskareista aina aikuistuvien nuorten ja heitä (ja meitä kaikkia) ympäröivän maailman murrokseen.

Kanssani tällä matkalla ovat olleet visuaalisen journalismin tuottaja Tatu Blomqvist, kuvataiteilija Karoliina Hellberg, kuvittaja ja lastenkirjailija Kristiina Louhi, äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja Elsi Santala sekä sarjakuvapiirtäjä ja tietokirjailija Riina Tanskanen.

Lukumatkan aikana olemme saaneet kokea koko tunnekirjon läpi useaan kertaan, itkeä, nauraa ja pakahduttaa onnesta tai jännityksestä, matkustaa tuttuihin ja tuntemattomiin paikkoihin, oppia uusia asioita ja eläytyä uusiin rooleihin. Tämän vuoden kirjoissa käsiteltiin paljon ajankohtaisia aiheita kuten huolta ympäristöstä, pakolaisuutta, sotia, erilaisuutta sekä hyväksytyksi tulemistä. Monenlaiset perhemallit ja identiteetit olivat myös esillä, eikä vaikeita aiheita ollut arasteltu ottaa esiin. Saimme toisaalta lukea myös monia koskettavia tarinoita ystävydestä, rakkaudesta, kodin ja perheen tärkeydestä sekä oman paikkansa löytämisestä. Muiden suurten tunteiden joukossa itselläni vahvistui myös päivä päivältä ja kirja kirjalta valtava ylpeys upeista ammattilaisista kirjojen takana.

Lasten- ja nuortenkirjallisuus on harvoin esillä valtamedioissa, ja usein sen rooli on olla alisteinen muulle kirjallisuudelle. Kuitenkin maastamme löytyy tällainen valtava voimavara, joukko ammattitaitoisia tekijöitä, jotka kirjoittavat ja kuvittavat lapsillemme kirjoja äidinkiellämme. Työllään he rikastuttavat lukijoidensa kuvallista ja sanallista ilmaisuja sekä rohkaisevat uusiin ajatuksiin. Rakkaudella ja ajatuksella toteutettu lastenkirja antaa lapsille ja nuorille kielen, äänen ja esikuvia sekä mahdollisuuden kehittyä ajattelijoiksi itse näkemänsä ja kokemansa ulkopuolelle.

Nämä tekijät saattavat jäädä usein ohitetuiksi kirjallisuuskritiikeissä mutta heitä on paljon, ja he tekevät valtavan arvokasta työtä. Kiitos! Tarvitsemme nyt ja jatkossakin tätä panosta, ikaikaisia sekä uusia

ajassa kiinni olevia tarinoita, joiden kautta lapset, nuoret ja aikuisetkin pääsevät näille ajatuksia avartaville matkoille olemassa olevaan ja kuviteltuihin maailmoihin.

Kiitokset teidän kirjailijoiden ja kuvittajien lisäksi myös kirjojen kustantajille, kääntäjille, raatimme Tatulle, Karoliinalle, Kristiinalle, Elsille ja Riinalle sekä Suomen Kirjasäätiölle ja Elina Lahdenkaupille.

Ihanan luku-urakan lisäksi meidän raadin vaikea ja vastuullinen tehtävä on ollut valita tämän vuoden helmien joukosta kaikkein kirkkaimmat. Olisimme valinneet ilomielin pidemmänkin listan ehdokkaita, mutta lopulta nämä kuusi kirjaa ansaitsivat mielestämme paikan tämän vuoden lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-ehdokkaina.